

YKSILÖ- JA YHTEISÖETIIKKA

Velvollisuus tarkoittaa määrättyä yksityistä toimintaa, mutta hyve merkitsee pysyvää luonteenominaisuutta, josta eettisesti arvokkaat tahtomukset ja teot kumpuavat. Velvollisuudelle on ominaista, että ihmisen jokin vietti, taipumus tai hänen paha tahtonsa, joka on asettunut ajamaan jotakin alempaa näkökantaa tai alempia arvoja, saa vastarinnastaan huolimatta alistua korkeampaan näkökantaan.

Velvollisuudentunne on kaikkien arvokkaiden hyveitten luonnollinen edellytys. Mitä useammin täytämme tietynlaisen velvollisuuden, sitä varmemmin kehittyy meissä vastaava pysyvä hyve.

Hyve - areté - oli Aristoteleen mukaan tietty pysyvä sisäisen tahdon ominaisuus eli mielenlaatu, joka ilmenee toiminnassa.

Antiikin etiikka erotti neljä kardinaali- eli päähyvettä, jotka Platonin mukaan olivat : urhoollisuus, kohtuullisuus, oikeamielisyys ja viisaus. Näistä viimeksi mainittu ei kuitenkaan olennaisesti kuulu tahdon filosofian alalle.

Ajanlaskumme alussa kristinusko toi etiikkaan uuden hyveen, lähimmäisenrakkauden, siis yleisen ihmisrakkauden, lyhyesti rakkauden. Samalla kun kristinusko suhtautui enemmän tai vähemmän torjuvasti pakanalliseen viisauteen.

YKSILÖ- JA YHTEISÖETIIKKA

Velvollisuudet on kohteensa puolesta tavattu jakaa kahteen ryhmään: niihin velvollisuuksiin, jotka tarkoittavat omaa yksilöllistä elämäämme ja niihin velvollisuuksiin, jotka tarkoittavat yhteisöelämää, siis kohdistuvat lähimmäisiin. Niitä vastaavasti hyveoppi jakaantuu yksilö- eli individuaaliseen etiikkaan sekä yhteisö- eli sosiaaliseen etiikkaan.

Niissä on vastaavat kaksi hyveryhmää:

1. Individuaaliset hyveet, joiden perusedellytyksenä on ITSEKURI, järkevän ja siveellisen tahdon ylläpitämä viettielämän luonnonvaatimusten hallinta.---> oman elämän oikea ratkaisu.
2. Sosiaaliset hyveet, joiden perusedellytyksenä on HYVÄNTAHTOISUUS, myötätuntoon pohjautuva lähimmäisiin suhtautuminen. --->yhteisöelämän oikea ratkaisu.

Itsekurista syntyy kaksi kardinaalihyvettä, jotka vastaavat viettielämän eri suuntia: URHOOLLISUUS on ulospäin kohdistuva tahdonsuunta ja KOHTUULLISUUS on sisäänpäin kohdistuva tahdonsuunta.

Hyväntahtoisuudesta taas syntyy kaksi muuta kardinaalihyvettä : OIKEAMIELISYYS, joka osoittaa lähinnä negatiivista tahdon suhtautumista, itsensä kieltämistä ja pidättäytymistä loukkaamasta toisia ihmisiä. LÄHIMMÄISENRAKKAUS ilmaisee positiivista tahdon suhtautumista, käytännöllisin toin ja toimin lähimmäisen hyväksi tapahtuvaa vaikutusta.

YKSILÖ- JA YHTEISÖETIIKKA

Antiikin etiikka esitti hyvetauluja, joihin hyvesarjat laitettiin. Hyve-elämä itsessään on kaikkia hyvetauluja rikkaampi ja monisäikeisempi. Hyve-elämä on sielunelämän kokonaisuuden heijastusta.

HYVETAULU

VELVOLLISUUDET

itseemme
YKSILÖETIIKKA

perusedellytys: itsekuri

muihin
YHTEISÖETIIKKA

perusedellytys: hyväntahtoisuus

1.hyvesarja

Ulospäin
suuntautuva

Urhoollisuus
Kärsivällisyys
Kestävyys
Totuudellisuus
Rehellisyys
Itsenäisyys
Kunniantunto

2.hyvesarja

Sisäänpäin
suuntautuva

Kohtuullisuus
Puhtaus
Raittius
Vaativattomuus
Säästäväisyys

3.hyvesarja

Itsensä kieltämiseen
suuntautuva(negat.)

Oikeamielisyys
Epäitsekkyyys
Tahdikkaus
Kohteliaisuus
Yhteisvastuullisuus
Jalomielisyys

4.hyvesarja

Muiden hyvään
suuntautuva (posit.)

Viisaus
Lähimmäisenrakkaus
Auttavaisuus
Kiitollisuus
Perhe- ja kotirakkaus
Kansan- ja isänmaan
rakkaus
Ihmiskunnan rakkaus